ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

Кафедра публічного управління та публічної служби

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з навчально-педагогічної роботи
_____ І.С. Чорнодід
"31" серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

підготовки **докторів філософії**
(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність **D4 «Публічне управління та адміністрування»**
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма **Публічне управління та адміністрування**

Факультет **Юридичний**
(назва факультету)

Київ – 2026

Робочу програму навчальної дисципліни «Сучасні тенденції розвитку муніципального управління» розроблено на основі освітньо-наукової програми та навчального плану з підготовки докторів філософії за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування», та відповідних нормативних документів.

Розробники:
Журавель Я.В. доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету.
Міщенко К.С. кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та публічної служби

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ Н. В. Васильєва

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри публічного управління та публічної служби протокол № 1 від 28.08.2026 р.

Завідувач кафедри
публічного управління
та публічної служби
«28» серпня 2026 р. _____ Я. В. Качан

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету, протокол № 1 від 28.08.2026 р.

Декан юридичного факультету
«28» серпня 2026 р. _____ Я. В. Журавель

Затверджено Науково-методичною радою Академії, протокол № 1 від 31.08.2026 р.

Голова _____ І. С. Чорнодід
«31» серпня 2026 р.

© АПСВТ, 2026 рік
© **Журавель Я.В.**,
Міщенко К.С., 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th>Найменування показників</th><th>Галузь знань, освітній рівень</th><th>Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><td>Кількість кредитів: 6</td><td>Галузь знань:
D4 Публічне управління та адміністрування</td><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2
Загальна кількість годин – 180</td><td>Спеціальність:
D4 Публічне управління та адміністрування</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні завдання з модульного контролю</td><td rowspan="4">Освітньо-науковий ступінь: Доктор філософії</td><td>Рік підготовки: 1</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 60</td><td>Семестри: 1-2</td></tr>
<tr><td>Лекції: 30
Семінарські (практичні): 30
Самостійна робота: 120</td></tr>
<tr><td>Вид контролю: екзамен</td></tr>
</table>

2. Пояснювальна записка

Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Сучасні тенденції розвитку муніципального управління» зумовлена необхідністю наукового осмислення сучасних процесів трансформації місцевого самоврядування, розвитку територіальних громад та вдосконалення механізмів муніципального управління в умовах децентралізації, європейської інтеграції, цифровізації, воєнних викликів і післявоєнного відновлення України. Особливого значення набуває дослідження інституційної спроможності територіальних громад, сучасних моделей місцевої демократії, стратегічного планування, управління муніципальними ресурсами, забезпечення якості публічних послуг і стійкості місцевого самоврядування. Дисципліна передбачає застосування міждисциплінарного підходу, сучасних методів наукового дослідження та порівняльного аналізу вітчизняного й зарубіжного досвіду муніципального управління.

Навчальна дисципліна має теоретико-методологічне та прикладне спрямування і формує наукове підґрунтя для підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування».

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів системних теоретичних знань, методологічної культури та дослідницьких компетентностей, необхідних для наукового аналізу сучасних тенденцій, закономірностей і механізмів розвитку муніципального управління, дослідження інституційних трансформацій місцевого самоврядування, процесів децентралізації, розвитку місцевої демократії та забезпечення спроможності територіальних громад, а також для самостійного здійснення фундаментальних і прикладних досліджень та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо модернізації муніципального управління.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

– поглиблення теоретичних знань щодо концептуальних, методологічних та організаційно-правових засад муніципального управління, сучасних теорій місцевого самоврядування, децентралізації, субсидіарності, багаторівневого врядування та місцевої демократії;

– опанування міждисциплінарних підходів і сучасних методів наукового дослідження муніципального управління, зокрема системного, інституційного, порівняльного та структурно-функціонального аналізу, методів збирання, опрацювання й інтерпретації емпіричних даних;

– розвиток здатності самостійно визначати й досліджувати актуальні наукові проблеми муніципального управління, формулювати дослідницькі питання та гіпотези, обґрунтовувати методологію дослідження й критично оцінювати отримані результати;

– формування дослідницьких компетентностей щодо аналізу інституційної, фінансової та організаційної спроможності територіальних громад, механізмів стратегічного планування, управління муніципальними ресурсами та оцінювання ефективності місцевої публічної політики;

– набуття вмінь досліджувати сучасні моделі місцевої демократії, громадської участі, цифрової трансформації, міжмуніципального співробітництва та європейські стандарти місцевого самоврядування, визначати можливості адаптації міжнародного досвіду до умов України;

– розвиток здатності аналізувати вплив воєнних, соціально-економічних і демографічних викликів на функціонування територіальних громад, досліджувати механізми забезпечення їх стійкості, безпеки, сталого розвитку та післявоєнного відновлення;

– формування здатності самостійно здійснювати фундаментальні та прикладні дослідження, готувати наукові й аналітичні матеріали, обґрунтовувати висновки та розробляти інноваційні підходи й практичні рекомендації щодо вдосконалення муніципального управління та підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування.

3. Результати навчання

Вивчення дисципліни формує у здобувачів програмні компетентності (інтегральну, загальні та спеціальні), які передбачені освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії з галузі публічного управління та адміністрування:

Інтегральна компетентність: Здатність ідентифікувати комплексні проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, у т.ч. в дослідницько-інноваційної діяльності, та пропонувати підходи до їх вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або практики публічного управління та адміністрування.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність ініціювати дослідницько-інноваційні проекти, що стосуються розвитку соціальних відносин, та автономно працювати під час їх реалізації.

ЗК03. Здатність презентувати результати досліджень на всіх рівнях українською та іноземною мовою європейського простору.

ЗК04. Здатність налагоджувати наукову взаємодію, співробітництво із різними групами стейкхолдерів.

Фахові компетентності:

СК02. Здатність науково обґрунтовувати, розробляти та здійснювати експертизу нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій, доповідей.

СК03. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на глобальному, загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.

СК04. Здатність ініціювати, організовувати та керувати інноваційними проектами на різних рівнях публічного управління та адміністрування сферою соціальних відносин.

СК06. Здатність розробляти та проводити комунікативні заходи задля забезпечення громадської підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях публічного управління та адміністрування сферою соціальних відносин.

СК09. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій та прийняття управлінських рішень щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування сферою соціальних відносин.

СК 10. Здатність здійснювати порівняльний аналіз правової системи та діяльності публічних інституцій Європейського Союзу та України.

Очікувані результати навчання за дисципліною:

РН02. Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності.

РН03. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування сферою соціальних відносин.

РН04. Уміти застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності.

РН06. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

РН09. Уміти розробляти проекти законодавчих і нормативних актів, передбачаючи правові та соціально-економічні та екологічні ризики та наслідки запроваджених правових норм.

РН10. Уміти адаптувати й застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

РН11. Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв’язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.

РН12. Вміти налагоджувати комунікації органів публічної влади із профспілками й іншими громадськими інституціями у процесі розробки програмних документів і прийняття публічно-управлінських рішень сферою соціальних відносин.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Доктринальні підходи до розуміння муніципального управління.

Тема 1 “Сутність та законодавча база муніципального управління”.

Поняття муніципального управління. Місцеве самоврядування. Теорії місцевого самоврядування. Муніципальне утворення. Особливості муніципальних утворень в Україні.

Співвідношення термінів “муніципальний”, “місцевий”, “комунальний”. Базові поняття муніципального управління: муніципалітет, місцеве співтовариство (спільнота), питання місцевого значення, муніципальне господарство, муніципальна власність, муніципальна служба.

Європейська Хартія місцевого самоврядування. Система законодавчої бази муніципального менеджменту в Україні. Конституція України та Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” як засадничі нормативно-правові акти в сфері муніципального менеджменту. Нормативне регулювання бюджетних і податкових прав місцевого самоврядування. Законодавча база управління комунальною власністю. Проблеми розвитку та удосконалення законодавчої бази муніципального менеджменту в Україні.

Тема 2 “Децентралізація та її вплив на муніципальне управління”.

Принципи децентралізації. Вплив децентралізаційних реформ на місцеві громади. Основні документи про реформу децентралізації та проблеми їх втілення в життя в Українських реаліях. Вплив війни на реформу децентралізації та наслідки для муніципального управління. Сучасні тенденції розвитку реформи децентралізації та місце муніципального управління в ній.

Тема 3 “Побудова системи муніципального управління”.

Суб'єкти муніципального управління. Об'єкти муніципального управління. Внутрішнє й зовнішнє середовище муніципального управління. Функціональна підсистема муніципального управління. Інструментальна підсистема муніципального управління. Стратегія як основа управління муніципальними утвореннями. Фінансовий менеджмент для управління фінансовими ресурсами муніципального утворення. Маркетинг для інформаційного забезпечення адміністрування муніципальним утворенням. Проектний менеджмент як складова муніципального управління. Логістика для управління ресурсопотоками. Завдання кадрового менеджменту для успішного управління муніципальним утворенням. Інформаційні технології в муніципальному адмініструванні. Завдання й заходи з управління ризиками. Антикризове управління муніципальним утворенням.

Змістовий модуль 2. Сучасні тенденції розвитку муніципального управління в окремих підсистемах.

Тема 4 "Управління фінансовими ресурсами муніципального утворення".

Поняття муніципального фінансового менеджменту та його завдання. Функції муніципального фінансового менеджменту. Муніципальний фінансовий механізм та його структура. Об'єкти фінансового менеджменту муніципального утворення. Бюджетування в управлінні муніципальними фінансовими ресурсами. Процес муніципального бюджетування.

Бюджетний і фінансовий аналіз як інструменти фінансового менеджменту.

Тема 5 "Інформаційні технології в муніципальному адмініструванні Ситуаційне муніципальне управління".

Сфера інформатизації в муніципальному адмініструванні. Особливості використання інформаційних технологій в окремих сферах місцевого господарства. Проектування використання інформаційних технологій. Муніципальні бази даних. Електронний муніципалітет. Проектування інформаційної інфраструктури.

Вплив ситуації на муніципальний менеджмент. Використання спеціального інструментарію муніципального менеджменту в залежності від характеристик муніципального утворення. Матричні методи для визначення напрямків економічної політики в муніципальному управлінні.

Тема 6 "Кадровий менеджмент в муніципальному управлінні".

Побудова системи кадрового управління. Особливості формування кадрового персоналу в органах місцевого самоврядування, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях. Принципи муніципальної корпоративної культури. Розвиток персоналу муніципального управління. База знань, навичок та умінь муніципального менеджера.

Тема 7 "Вертикальні взаємодії органів муніципального управління".

Взаємодії з регіональними органами державного адміністрування. Інструменти збалансування інтересів органів місцевого самоврядування та органів державної виконавчої влади. Цільові регіональні програми: цілі, переваги та види. Міжбюджетні відносини. Принципи міжбюджетних відносин. Бюджетування регіональних бюджетів. Взаємодії з органами державного казначейства та податкової адміністрації. Казначейське виконання місцевого бюджету.

5. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	*Кількість годин*			
	всього	л	с	с.р.
Змістовий модуль 1. *Методологічні засади та дослідницький інструментарій публічного управління у сфері соціальних відносин*				
Тема 1. Сутність та законодавча база муніципального управління	25	4	4	17

Тема 2. Децентралізація та її вплив на муніципальне управління	25	4	4	17
Тема 3. Побудова системи муніципального управління	25	4	4	17
Разом за модулем 1	*75*	*12*	*12*	*51*
Змістовий модуль 2. *Концептуальні засади та стратегічні трансформації публічного управління у сфері соціальних відносин*				
Тема 4. Управління фінансовими ресурсами муніципального утворення	25	4	4	17
Тема 5. Інформаційні технології в муніципальному адмініструванні Ситуаційне муніципальне управління	25	4	4	17
Тема 6. Кадровий менеджмент в муніципальному управлінні	25	4	4	17
Тема 7. Вертикальні взаємодії органів муніципального управління	28	6	6	18
Разом за модулем 2	*96*	*18*	*18*	*69*
Всього	***180***	***30***	***30***	***120***

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність та законодавча база муніципального управління	4
2	Тема 2. Децентралізація та її вплив на муніципальне управління	4
3	Тема 3. Побудова системи муніципального управління	4
4	Тема 4. Управління фінансовими ресурсами муніципального утворення	4
5	Тема 5. Інформаційні технології в муніципальному адмініструванні Ситуаційне муніципальне управління	4
6	Тема 6. Кадровий менеджмент в муніципальному управлінні	4
7	Тема 7. Вертикальні взаємодії органів муніципального управління	6

7. Самостійна та індивідуальна робота

Самостійна робота аспіранта – форма організації освітнього процесу, спрямована на поглиблене засвоєння навчального матеріалу, розвиток дослідницьких компетентностей і формування навичок самостійної наукової діяльності. Передбачає опрацювання лекційного матеріалу, додаткових джерел і питань для поглибленого вивчення тем; виконання завдань до семінарських (практичних) занять; підготовку до поточного та підсумкового контролю; виконання індивідуальних дослідницьких завдань, зокрема пошук, систематизацію та критичний аналіз наукових джерел за визначеною проблематикою, підготовку рефератів, аналітичних записок, наукових статей і тез доповідей на наукових конференціях.

Самостійна дослідницька робота за кожною темою передбачає застосування її теоретичних положень, методологічних підходів та аналітичного інструментарію до проблематики дисертаційного дослідження аспіранта. Конкретний зміст і результати завдань визначаються з урахуванням об'єкта, предмета та мети дисертаційного дослідження.

Тематика індивідуальних завдань має узгоджуватися з напрямом дисертаційного дослідження аспіранта. Результати самостійної роботи можуть представлятися у формі тематичних доповідей (тез доповідей), авторських наукових статей із подальшим обговоренням та оцінюватися окремо або враховуватися під час оцінювання інших видів

навчальної діяльності.

Зміст дослідницької самостійної роботи за темами дисципліни:

№ з/п	Тема, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. **Сутність та законодавча база муніципального управління** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття, підготовка до виконання індивідуального завдання).	**17**
2.	Тема 2. **Децентралізація та її вплив на муніципальне управління** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття, підготовка до виконання індивідуального завдання).	**17**
3.	Тема 3. **Побудова системи муніципального управління** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття, підготовка до виконання індивідуального завдання).	**17**
4.	Тема 4. **Управління фінансовими ресурсами муніципального утворення** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття, підготовка до виконання індивідуального завдання).	**17**
5.	Тема 5. **Інформаційні технології в муніципальному адмініструванні Ситуаційне муніципальне управління** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття, підготовка до виконання індивідуального завдання).	**17**
6.	Тема 6. **Кадровий менеджмент в муніципальному управлінні** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття, підготовка до виконання індивідуального завдання).	**17**
7.	Тема 7. **Вертикальні взаємодії органів муніципального управління** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття, підготовка до виконання індивідуального завдання).	**18**
	Разом	**120**

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни застосовуються методи навчання, орієнтовані на розвиток дослідницьких компетентностей здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, їхньої здатності до самостійного наукового пошуку, критичного аналізу та методологічного обґрунтування управлінських рішень, зокрема:

МН1 – словесні методи: лекції, проблемний виклад матеріалу, дискусії, співбесіди, наукові доповіді;

МН2 – логічні методи: індукція, дедукція, аналіз, синтез, порівняння та узагальнення;

МН3 – методи стимулювання і мотивації навчання: постановка проблемних запитань, обговорення актуальних наукових і практичних проблем, заохочення самостійного пошуку;

МН4 – методи контролю та самоконтролю: усне опитування, письмові роботи, тестування, презентація результатів досліджень, самооцінювання;

МН5 – репродуктивні та проблемно-пошукові методи: опрацювання теоретичного матеріалу, аналіз наукових підходів, пошук відповідей на проблемні питання;

МН6 – самостійна робота та робота під керівництвом викладача: опрацювання наукових джерел, виконання індивідуальних завдань, підготовка дослідницьких матеріалів, консультації;

МН7 – наочні методи: використання презентацій, схем, таблиць, графіків, діаграм

та інших засобів візуалізації;

МН8 – практичні методи: виконання практичних і дослідницьких завдань, підготовка есе, аналітичних записок, наукових доповідей;

МН9 – робота з науковою та навчально-методичною літературою: пошук, опрацювання й аналіз наукових публікацій, конспектування, анотування, рецензування;

МН10 – інформаційно-комунікаційні та мультимедійні методи: використання цифрових ресурсів, спеціалізованих програм, онлайн-платформ і мультимедійних засобів навчання;

МН11 – інтерактивні методи: аналіз проблемних ситуацій, метод «Прес», робота в парах і групах, дискусії;

МН12 – методи аналізу та систематизації: класифікація, порівняння, узагальнення, систематизація інформації, визначення проблем і пріоритетів дослідження;

МН13 – методи аналізу та діагностики ситуацій: аналіз соціальних процесів, управлінських проблем, причин їх виникнення та можливих наслідків;

МН14 – проєктні методи та моделювання: кейс-метод, розроблення проєктів, аналіз практичних ситуацій, моделювання управлінських рішень;

МН15 – практичні методи: виконання проблемних, ситуаційних і розрахункових завдань, робота з даними та застосування методів дослідження;

МН16 – методи консультування та супроводу: інструктаж, індивідуальні й групові консультації, обговорення результатів дослідницької роботи;

МН17 – методи генерування ідей та інтерактивної взаємодії: мозковий штурм, ділові й імітаційні ігри, колективне обговорення та пошук рішень.

9. Методи контролю

Вибір методів контролю знань доводиться аспірантам до відома на першому семінарському занятті.

Поточний контроль передбачає оцінювання активності здобувачів під час лекційних і семінарських занять, рівня підготовки до обговорення наукових і практичних проблем, виконання самостійних дослідницьких завдань, уміння аналізувати й узагальнювати інформацію, аргументувати власну позицію. За потреби проводиться проміжне тестування. Бали, отримані впродовж семестру розподіляються наступним чином: робота на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, виконання завдань), пропуски підлягають обов'язковому відпрацюванню на консультаціях шляхом проведення індивідуальних співбесід за темами відповідних занять.

Модульний контроль проводиться наприкінці кожного змістового модуля з метою оцінювання рівня засвоєння основних положень, здатності застосовувати теоретичні знання та методи дослідження. Може здійснюватися у формі тестування, письмової роботи або виконання аналітичного завдання.

Загальна сума становить 70 балів.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену – 30 балів, який здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Академії праці, соціальних відносин і туризму».

Розподіл балів, які отримують аспіранти денної та заочної форма навчання

Поточне оцінювання, тестування, самостійна й індивідуальна робота								Проміжний контроль		Підсумковий контроль (екзамен / залік)	Загальна сума
Змістовий модуль 1			*Змістовий модуль 2*				Індивідуальні завдання	*Змістовий модуль 1*	*Змістовий модуль 2*		
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7					
7	7	7	7	7	7	8	**0**	**5**	**5**	**30**	**100**

Оцінювання результатів навчання здійснюється з урахуванням рівня засвоєння теоретичних знань, уміння застосовувати методи наукового дослідження, аналізувати проблеми публічного управління, аргументувати власні висновки та представляти результати дослідницької роботи.

Застосовуються такі *форми оцінювання*:

ФО1 – оцінювання участі в заняттях, виконання самостійних, практичних і дослідницьких завдань;

ФО2 – оцінювання результатів виконання тестових завдань;

ФО3 – оцінювання усних і письмових відповідей під час заліку та іспиту;

ФО4 – аналіз контрольних робіт, дослідницьких матеріалів та результатів їх обговорення;

ФО5 – оцінювання підготовленої звітної та аналітичної документації;

ФО6 – оцінювання результатів публічного захисту виконаних робіт;

ФО7 – оцінювання змісту, структури та представлення результатів досліджень і виконаних завдань;

ФО8 – оцінювання участі в наукових конференціях, семінарах та інших науково-практичних заходах;

ФО9 – оцінювання вміння аналізувати реальні управлінські ситуації та пропонувати обґрунтовані рішення на основі кейсів і практичних завдань;

ФО10 – оцінювання змісту, повноти та якості підготовлених рефератів, есе, аналітичних оглядів та інших письмових робіт;

ФО11 – оцінювання участі в груповій роботі та здатності до наукової співпраці;

ФО12 – оцінювання вміння використовувати сучасні інформаційні технології та цифрові інструменти в дослідницькій діяльності;

ФО13 – оцінювання самостійності, творчого підходу й обґрунтованості висновків у процесі наукового пошуку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	**A** – відмінно	**5** – відмінно
82 – 89	**B** – дуже добре	**4** – добре
74 – 81	**C** – добре	
64 – 73	**D** – задовільно	**3** – задовільно
60 – 63	**E** – достатньо	
35 – 59	**FX** – незадовільно з можливістю повторного складання	**2 –** незадовільно
0 – 34	**F** – незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

10. Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність муніципального управління як об’єкта наукового дослідження та які його основні характеристики?
2. Які основні етапи становлення та розвитку наукових концепцій муніципального управління?
3. Які сучасні теоретичні підходи використовуються для дослідження місцевого самоврядування та муніципального врядування?
4. У чому полягають відмінності між поняттями «муніципальне управління»,

«місцеве самоврядування» та «муніципальне врядування»?

5. Які методологічні підходи та методи наукового дослідження є найбільш результативними для аналізу сучасних муніципальних процесів?

6. Як принципи субсидіарності, децентралізації та муніципальної автономії впливають на розвиток місцевого самоврядування?

7. Які основні закономірності та тенденції трансформації муніципального управління спостерігаються в сучасних демократичних державах?

8. Яким чином концепції New Public Management, Good Governance та New Public Governance впливають на модернізацію муніципального управління?

9. У чому полягає сутність багаторівневого врядування та які особливості його реалізації на муніципальному рівні?

10. Які основні інституційні, організаційні та правові чинники визначають ефективність муніципального управління?

11. Які основні результати, проблеми та перспективи реформи децентралізації в Україні?

12. Як трансформація територіальної організації публічної влади впливає на функціонування місцевого самоврядування?

13. Які критерії та показники доцільно застосовувати для оцінювання інституційної спроможності територіальних громад?

14. У чому полягають сучасні проблеми розмежування повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування?

15. Які механізми забезпечення організаційної, фінансової та управлінської автономії територіальних громад є найбільш ефективними?

16. Які європейські стандарти місцевого самоврядування визначають сучасні напрями розвитку муніципального управління?

17. Які особливості англосаксонської, континентальної та змішаних моделей місцевого самоврядування?

18. Які можливості та обмеження адаптації зарубіжного досвіду муніципального управління до українських умов?

19. Яку роль відіграють міжмуніципальне співробітництво та міжтериторіальне партнерство у підвищенні спроможності громад?

20. Як європейська інтеграція України впливає на інституційну модернізацію системи місцевого самоврядування?

21. У чому полягають сучасні підходи до стратегічного управління розвитком територіальних громад?

22. Які методи стратегічного аналізу та прогнозування доцільно застосовувати у муніципальному управлінні?

23. Яким чином забезпечується узгодження стратегій розвитку територіальних громад із регіональними та загальнодержавними пріоритетами?

24. Які сучасні механізми формування та реалізації місцевої публічної політики?

25. За якими критеріями та показниками можна оцінювати результативність і ефективність муніципальних програм та управлінських рішень?

26. Які чинники визначають фінансову спроможність територіальних громад та ефективність управління місцевими бюджетами?

27. Які сучасні підходи до управління комунальною власністю та муніципальною інфраструктурою?

28. Яку роль відіграють публічно-приватне партнерство, інвестиційні механізми та проєктне управління у розвитку територіальних громад?

29. Які сучасні інструменти забезпечення сталого, інклюзивного та екологічно збалансованого місцевого розвитку?

30. Як демографічні зміни, міграційні процеси та трансформація людського капіталу впливають на стратегічні пріоритети муніципального управління?

31. Які сучасні моделі та інструменти участі громадян у процесах формування й реалізації муніципальної політики?

32. У чому полягають переваги та обмеження партисипативного управління на рівні територіальних громад?

33. Які механізми забезпечення прозорості, відкритості та підзвітності органів місцевого самоврядування є найбільш результативними?

34. Яким чином інститути громадянського суспільства впливають на формування та реалізацію місцевої публічної політики?

35. Які методи доцільно застосовувати для оцінювання якості, доступності та ефективності муніципальних публічних послуг?

36. Які основні тенденції цифрової трансформації муніципального управління в Україні та світі?

37. У чому полягають можливості та обмеження реалізації концепцій Smart City і Smart Community?

38. Яку роль відіграють електронна демократія, відкриті дані та цифрові платформи у розвитку муніципального врядування?

39. Які перспективи використання штучного інтелекту, геоінформаційних систем і технологій аналізу великих даних у муніципальному управлінні?

40. Які ризики цифрової нерівності, кібербезпеки та захисту персональних даних виникають у процесі цифровізації місцевого самоврядування?

41. Які основні виклики функціонування місцевого самоврядування в умовах воєнного стану в Україні?

42. Як воєнні загрози впливають на інституційну, фінансову та організаційну спроможність територіальних громад?

43. Які механізми забезпечення стійкості територіальних громад і безперервності надання публічних послуг є найбільш ефективними в кризових умовах?

44. У чому полягають особливості взаємодії органів місцевого самоврядування, військових адміністрацій та інших суб’єктів публічного управління в умовах воєнного стану?

45. Які сучасні підходи до управління ризиками, кризового планування та забезпечення безпеки територіальних громад?

46. Які основні пріоритети та механізми участі місцевого самоврядування у післявоєнному відновленні й реконструкції територій України?

47. Яку роль відіграють міжнародна технічна допомога, транскордонне співробітництво та муніципальні партнерства у відновленні й розвитку територіальних громад?

48. Які методологічні підходи до оцінювання ефективності муніципального управління в умовах невизначеності та багатофакторних суспільних трансформацій?

49. Які перспективні напрями фундаментальних і прикладних наукових досліджень у сфері муніципального управління можна визначити з урахуванням сучасних українських і світових тенденцій?

50. Які концептуальні моделі, інноваційні механізми та науково обґрунтовані управлінські рішення можуть забезпечити модернізацію системи муніципального управління, підвищення спроможності територіальних громад і сталий розвиток місцевого самоврядування в Україні?

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни складається з: робочої програми, анотації, додаткових матеріалів і завдань для контролю тощо.

12. Список рекомендованих джерел

Основна та додаткова література:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436–IV.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 г. № 2755-VI. http:// www.rada.gov.ua
5. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI.
7. Блейклі Е. Дж. Планування місцевого економічного розвитку: теорія і практика / Блейклі
8. Е. Дж.; пер. з англ. Львів: Літопис, 2012. 416 с.
9. Мельник А.Ф. Муніципальний менеджмент: навч. посібник / Мельник А.Ф.,
10. Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. К.: Знання, 2006. 420 с.
11. Мельник А.Ф. Управління розвитком муніципальних утворень: теорія, методологія, практика: монографія / А.Ф. Мельник, Г.Л. Монастирський. Тернопіль: Економічна думка, 2007. 476 с.
12. Монастирський Г.Л. Модернізаційна парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня: монографія / Григорій Леонардович Монастирський. Тернопіль: Вид-во «Економічна думка» ТНЕУ, 2010. 464 с.
13. Муніципальний менеджмент: навч. посібник / за ред. д.е.н., проф. А.Ф.Мельник.Тернопіль: Економічна думка, 2005. 416 с.
14. Муніципальний менеджмент: підручник / Мельник А.Ф., Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. 2 видання. Тернопіль, 2019. 364 с.
15. Адамов Б.І. Економічна сутність міста і закономірності еволюції міських поселень / Б.І. Адамов. Донецьк: ІЕП НАН України, 2016. 25 с.
16. Андресюк Б.П. Місцеве самоврядування в сучасній Україні: проблеми і перспективи / Б.П. Андресюк. – К.: Стилос, 2017. – 232 с.
17. Батанов О.В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні:

монографія / О.В. Батанов. – К.: Ін-Юре, 2018. – 512 с.

18. Бережний Я.В. Методичні рекомендації з використання інструментарію стратегічного планування юридичних служб органів місцевого самоврядування. К.: «К.І.С.», 2010. 28 с.
19. Бобровська О.Ю. Корпоративне управління в місцевому самоврядуванні: монографія / О.Ю. Бобровська. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2013. 284 с.
20. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http: // www.rada.gov.ua
21. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування. Хмельницький: Поділля, 2015. С. 298-394.
22. Європейська хартія про місцеве самоврядування // Віче. 1993. №7. С.33-39.
23. Каталог проектів щодо енергозбереження у житлово-комунальному господарстві України. К.: Центр громадської експертизи, 2010. 192 с.
24. Козюра І. Місцеве врядування в Канаді / Козюра І. К.: УАДУ, 2014. 156 с.
25. Конституція України. К.: Преса України, 2017. 80 с.
26. Корнієнко М. Місцеве самоврядування / Микола Корнієнко // Демократичні зошити. – Випуск 7. – 36 с.
27. Кравченко В.В. Основи муніципального менеджменту: навчальний посібник / Кравченко В.В., Пітцик М.В., Салій І.М.; за ред. В.В. Кравченка. К.: Атіка-Н, 2018. 304 с.

28. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України: навчальний посібник / В.І.Кравченко. К.: Т-во «Знання», КОО, 2015. 487 с.

29. Курс лекцій для підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування: навч. посібник. Тернопіль: ВАТ «ТВПК «Збруч», 2017. 249 с.

30. Курс тренінгів для підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: навч. посібник. Тернопіль: ПП Скоропад, 2011. 264 с.

31. Мамонова В.В. Методологія управління територіальним розвитком / Валентина Василівна Мамонова . Х.: Видавництво ХарРІ НАДУ «Магістр», 2018. 196с.

32. Місцеве самоврядування: організація роботи сільського, селищного голови/ за заг. ред. А. Чемериса. – Львів: Ліга-Прес, 2015. 320 с.

33. Місцеве самоврядування: світовий та український досвід / за ред. А.Ткачука. К.: Заповіт, 2015. 187 с.

34. Місцеві фінанси: підручник / За ред. О.П. Кириленко. К.: Знання, 2018. 677 с.

35. Модернізація суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін: монографія / за ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2017. 528 с.

36. Муніципальне право України: підручник / [В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О.

Баймуратов та ін.]; за ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. К.: Юрінком Інтер, 2014. 352 с.

37. Організаційно-економічний механізм розвитку регіону: трансформаційні процеси та їх інституційне забезпечення: монографія / кол. авт.; за ред. д.е.н., проф. А.Ф.Мельник. Тернопіль: Економічна думка, 2018. 608 с.

38. Оцінка системи соціального захисту міста Кам'янця-Подільського: фінансова ефективність та відповідність соціальним потребам. К.: Центр громадської експертизи, 2013. 120 с.

39. Оцінка системи соціального захисту та соціальних видатків бюджету міста Кіровське. К.: Центр громадської експертизи, 2017. 128 с.

40. Павлюк К.В. Концептуальні основи фінансової незалежності місцевого самоврядування / К.В. Павлюк// Фінанси України. 2017. № 7. С.36-37.

41. Салій І. Українські міста: питання власності і муніципального управління / І.Салій. К., 2014. 416 с.

42. Системні рішення Любліна та українських міст у сфері створення сучасного самоврядування. Люблін, 2010. 184 с.

43. Українсько-шведський проект розвитку місцевого самоврядування в м. Ірпені Київської області. К., 2015. 208 с.

44. Юрій С.І. Фінансова парадигма місцевого самоврядування / Сергій Ілліч Юрій // Світ фінансів. 2014. Випуск 1. С. 6-14.

45. Bennet R. Territory and administration in Europe / Bennet R. London: Printer, 1989.

46. Bingham R., Mier R. Theories of local economic development: perspectives from across the disciplines. Newbury Park, CA, USA: SAGE, 1993.

47. Blakely E. Planning local economic development. Thousands Oaks, a, USA: SAGE Publications, 1994.

48. Eisinger P. The rise of the entrepreneurial state. Madison, WI, USA: The University of Wisconsin Press, 1988.

49. Gorzym-Wilkowski W. Zarys ekonomiki gminy / Gorzym-Wilkowski W., Miszczuk A.

50. Lublin, Norbertinum, 2015. 254 s.

51. Strategie regionalne. Poradnik. PARR, 2017. 45 s.
52. Wojciechowski E. Samorząd teretorialny w warunkach gospodarki rynkowej / Wojciechowski E. . Warszawa: PWN, 2017. 150 s.
53. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ "Перун", 2007.
54. Методологія системного підходу та наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kbuapa.kharkov.ua
55. Петров В. Використання міжнародних і регіональних систем охорони прав на товарні знаки в інтересах національних виробників [Електронний ресурс] / В. Петров. – Режим доступу: http://patent.km.ua/ukr/articles/i394.
56. European Governance. A White Paper.– Brussels : Commission of the European Communities, 2001.
57. Kenis P. Policy Networks and Policy Analysis: Scrutinizing a NewAnalytical Toolbox / P. Kenis, V. Schneider // Policy Network: Empirical Evidence and Theoretical Considerations [Text] / Marin Bernd and Renate Mayntz (eds.). – Frankfurt : Campus Verlag, 1991. – 176 p.
58. Rhodes R. A. W. Understanding Governance: Policy Networks, Governance, Reflexivity and Accountability / R. A. W. Rhodes. – Buckingham : [s. n.], 1999.

Інтернет-джерела:

1. Офіційне представництво Президента України: www.president.gov.ua
2. Урядовий портал: www.kmu.gov.ua
3. Верховна Рада України: www.rada.gov.ua
4. Радник. Український юридичний портал: http://radnuk.info
5. Державне управління справами: http://www.dus.gov.ua
6. http:// www.rada.gov.ua - Верховна Ради України.
7. http://www.kmu.gov.ua/ - веб-сайт Кабінету Міністрів України.
8. http:// www.minfin.gov.ua - Міністерство фінансів України.
9. Офіційний сайт Асоціації міст України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http: // www.auc.org.ua
10. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1996 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http: // www.rada.gov.ua
11. Земельний кодекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http: // www.rada.gov.ua
12. http:// www.nssmc.gov.ua - Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.
13. http:// www.ukrstat. gov.ua - Державна служба статистики України.
14. http:// www.liga.net - Ліга Бізнес Інформ
15. http:// www.nau.kiev.ua - Нормативні акти України
16. http:// www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3 – Бібліотеки в Україні.
17. http://www.nbuv.gov.ua. – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського
18. http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html – Бібліотеки та науково-інформаційні центри України
19. http://www. library. lviv.ua/–Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
20. http://uk.wikipedia.org – вільна енциклопедія
1. Стратегічне планування в регіонах Європейського Союзу: http://www.cor.eu.int/home. htm

Публікації викладачів - розробників дисципліни:

1. Міщенко К.С. **Краудсорсинг як інструмент місцевого самоврядування.** Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації :

збірник матеріалів наук.-практ. інтернет-конференції ІПК ДСЗУ (15 квітня 2022 р.) / за заг. ред. Р.В. Войтович, П.В. Ворони. Київ: ТОВ «Видавничий дім «АртЕк». 2022. С. 263 – 266.

2. Міщенко К.С. **Пріоритети розвитку взаємодії публічних органів влади з громадськістю: регіональний вимір.** - «Проблематика процесу децентралізації надання послуг в об`єднаних територіальних громадах» : збірник матеріалів круглого столу (15 квітня 2022 р.) / за заг. ред. Р.В. Войтович. Київ: ТОВ «Видавничий дім «АртЕк». 2022.

3. Качан Я.В., Красівський Д.О., **Міщенко К.С. Перспективи розвитку кадрового потенціалу публічної служби в умовах децентралізації.** Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: тези доповідей VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 22 грудня 2023 р. К.: АПСВТ, 2023.

4. Міщенко К.С. **Креативність як сучасний тренд в підготовці публічних управлінців.** Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: тези доповідей Восьмої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 22 грудня 2023 р. К.: АПСВТ, 2023. https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/_4.pdf

5. Качан Я.В., **Міщенко К.С**., Бовт І.В. **До питання про реалізацію кадрової політики в публічному управлінні під час воєнного стану в Україні.** Наукові перспективи: журнал. 2024. № 1(43) 2024. С. 971. ISSN (print) 2708-7530 **DOI:** https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-1(43) (***наукове фахове видання з державного управління)***

6. Міщенко К.С., Ключевський В.Б. **Актуальні проблеми розвитку соціального діалогу в Україні.** Ринок праці: досягнення, виклики та перспективи у національному та європейському просторі : тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16 травня 2024 р.). Академія праці, соціальних відносин і туризму / За заг. ред.: В.Б. Сухомлина, Г.А. Пріба —. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2024. — 572 с. (авторські с. 530-533) https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/_4.pdf **DOI:** https://10.5281/zenodo.14003898

7. Міщенко К.С. **Компетенції менеджера з публічного управління закладами охорони здоров'я в умовах реформи місцевого самоврядування.** Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: тези доповідей Десятої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 17 січня 2025 р.) - К.: АПСВТ, 2025. 229 с. (авторські стор. 130 – 133). https://drive.com/drive/folders/17xY8mFZMRaz8thf1Or4o5UfY5IZfWySb

8. Міщенко К.С. **Реформа децентралізації в Україні: ключові аспекти та зміни, що відбулися в процесі її реалізації.** Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: тези доповідей Десятої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 17 січня 2025 р. К.: АПСВТ, 2025. 229 с. (авторські стор. 93 - 95). https://drive.com/drive/folders/17xY8mFZMRaz8thf1Or4o5UfY5IZfWySb

9. Міщенко К. С. **Соціальне партнерство та соціальний діалог як інструменти захисту трудових і соціально-економічних прав працівників в умовах воєнного стану**. «Ринок праці: пріоритети та стратегії повоєнної європейської інтеграції» : тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Академія праці, соціальних відносин і туризму, / За заг. ред. В.Б.Сухомлина, Г.А.Пріба. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2025.

10. Міщенко К., Гоздецький О. **Державне управління первинною ланкою охорони здоров'я: інституційне, нормативно-правове, інформаційно-комунікаційне забезпечення в умовах цифровізації медичної галузі.** Наукові інновації та передові технології: журнал. 2025. № 8(48). 2025. С. 235-249. **DOI:** https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-8(48)

11. Качан Я., Міщенко К., Грищенко С. **Міжнародний досвід трансформації публічного управління у соціальній сфері в умовах війни: імплікації для оптимізації управлінських інструментів регіональної політики соціального захисту.** Національні інтереси України: науково-практичний журнал. 2025. № 9(14) 2025. С. 899 – 912. **DOI**: https://doi.org/10.52058/3041-1793-9(14)

12. Міщенко К.С. **Профспілки як суб'єкт у сфері децентралізації та реформування муніципального управління.** Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей Одинадцятої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 05 грудня 2025 р.). – К.: АПСВТ, 2025 – 197 с. (авторські – с. 104 - 106).

13. Міщенко Катерина Семенівна. **Механізми та інструменти публічних комунікацій органів місцевого самоврядування як чинники удосконалення взаємодії з громадськістю і залучення громадян до прийняття управлінських рішень.** Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні : Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 23 квітня 2026 р. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2026. 228 с. (авторські с. 88 – 91) http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/5852 УДК 35.073:34(477)

14. Денис Красівський, **Катерина Міщенко,** Віола Пінчук. **Стратегічне управління людськими ресурсами та управління змінами в системі публічного управління: роль молодіжних рад у формуванні кадрового потенціалу громад.** Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 8 (63) **2026.** str. 903, c. 254 - 265. **DOI: https://doi.org/10.52058/2695-1592-2026-8(63)**

15. Яна Качан, **Катерина Міщенко,** Денис Красівський, Олександр Палій, Володимир Бойко. **Концептуальні основи державного стратегічного управління післявоєнною відбудовою соціально-економічних систем: людський капітал, партнерство та стійкість.** *Revista Cultura Científica*, 2026, Випуск 24. С. 1160-1173 (Web of Science). https://revistasjdc.com/2026-issue-24/conceptual-foundations-of-public-strategic-management-of-post-war-reconstruction-of-socio-economic-systems-human-capital-partnership-and-resilience/